8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

1938 ий 18 ФЭВРАЛЬ
№ 16 (399)
Акшэ 5 ыр.

Рвэзэ Коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

ИВАНОВ йолташын письмажэ да СТАЛИН йолташын вашмутшо

СТАЛИН ЙОЛТАШЛАН

Курский область Мантуровский район ВЛКСМ РК-ын штатный пропагандистшэ—ИВАНОВ Иван Филиппович дэч

Шэргакан Сталин йолташ, мланэм тыгай вопрослан умылтараш убэдитэльнэ йодам: мэмнан дэнэ вэрлаштэ да комсомол обкомышто мэмнан элыштэ социализмын йӧршэш сэҥымашыжэ нэргэн кок сэмын умлымаш уло, вэс сэмынжэ противорэчий-шамычын пэрвой группым кокымшо дэнэ путатлат. Совэт Ушэмыштэ социализмын судьбажэ нэргэн тэндан трудшамычыштэ противорэчийын кок группыжо нэргэн—внутрэннэ дэн внэшнэ нэргэн—ойлалтэш.

Противорэчийын пэрвой группыжо нэргэн раш, мэ тудым разрэшитлэн улна—эл кӧргыштӧ социализым сэҥэн.

Мый противорэчийын кокымшо группыжо нэргэн, вэс сэмынжэ социализм дэн капитализм эл коклаштэ противорэчий нэргэн ваш мутым налнэм. Социализмын йӧршэш сэҥымашыжэ внэшнэ противорэчийым разрэшитлымаш лийэш, интэрвэнций дэч, а тыжэчын капитализмын рэставрацийжэ дэч тичмаш гарантийжэ, манын Тэ ончыктэда. А противорэчийын тидэ группыжо чыла элласэ пашазэ-шамычын вийышт дэнэ гына разрэшитлалт кэртэш.

Да, **Лэнин** йолташат мэмнам туныктэн—„Тӱньамбал масштабыштэ гына, чыла эллась пашазэ-шамычын пырльа вийышт дэнэ гына йӧршэш сэҥаш лийэш".

ВЛКСМ Обкомышто штатный пропагандистшамычын сэминарыштэ лиймэм годым, мый Тэндан трудлан нэгызлалтын, социализмын йӧршэш сэҥымашыжэ тӱньамбал масштабыштэ лийын кэртэш, манын ойлэнам, но обкомовский пашайэҥ-шамыч—Урожэнко (Обкомолын пэрвой сэкрэтарьжэ) да Казэлков (пропагандэ инструктор) мыйын выступлэньэмым троцкистский вылазкэ сэмын квалифицироватлат.

Мый нунылан тидэ вопрос дэнэ Тэндан трудла гыч цитатэ-шамычым лудын пуаш тӱҥальым, но Урожэнко мланэм трьохтомникым пэтыраш кӱштыш да каласыш: „Сталин йолташ 1926 ийыштэ ойлэн; а мэмнан кызыт 1938 ий; тунам мэмнан йӧршэш сэҥымашна укэ ыльэ, а ындэ мэмнан уло да интэрвэнций дэн рэставраций нэргэн ындэ мланна шонымо нигузэат ок кӱл"; тудо ойла—„Мэмнан ындэ социализмын йӧршэш сэҥымашыжэ уло, да интэрвэнций да капитализмын рэставрацийжэ дэч тичмаш гарантий уло". Тыгэ мыйым троцкизмын пособникшылан шотлэныт, пропагандистский паша гыч кораҥдэныт да комсомолышто лиймэ нэргэн вопросым шындэныт.

Сталин йолташ, умылтараш йодам—социализмын йӧршэш сэҥымашыжэ мэмнан уло альэ кызытэш укэ. Соврэмьонностьын вашталтмыжлан лийын тидэ вопрос дэнэ йэшартыш дополнитэльнэ матэриалым ала мый альэ муын омыл.

Тугак мый **Сталин** йолташын тидэ вопрос дэнэ трудшо-шамыч изишак тоштэмыныт, манын Урожэнкон ойлыштмыжым антибольшэвистскийлан шотлэм. Мыйым троцкистлан шотлэн, Обком пашайэҥшамыч правильнэ ыштэныт мо? Тидэ мланэм пэш обиднэ да мыскылтыш.

Сталин йолташ, йодам, йодмэмлан ида отказатлэ да вашмутым тыгай адрэс дэнэ пуза—Курский область Мантуровский район пэрвой Засэмский йал совэт **Иван Филиппович Ивановлан.**

И. Иванов.

1938 ий 18 йанварь.

ИВАН ФИЛИППОВИЧ ИВАНОВ ЙОЛТАШЛАН ВАШМУТ

Тэ, конэчнэ, прав улыда, Иванов йолташ, а тэндан идэйный противникда-шамыч, вэс сэмынжэ Урожэнко дэн Казэлков йолташ-шамыч—прав огытыл.

Тэвэ молан.

Мутат укэ, ик элыштэ, тидэ случайыштэ, мэмнан элыштэ социализмын сэҥымыжэ нэргэн вопросын—**кок тӱрлӧ могыржо** уло.

Мэмнан элыштэ социализмын сэҥымыжэ нэргэн вопросын **пэрвой** могыржо мэмнан эл кӧргыштӧ класс-шамыч взаимоотношэньын проблэмыжым ӧндалэш. Тидэ—**внутрэннэ** отношэньэ шамыч область. Мэмнан элын пашазэ классшэ мэмнан крэстьанствэ дэнэ противорэчийым сэҥэн да тудын дэнэ сойузым, сотрудничэствым сайэмдэн кэртэш мо? Мэмнан элын пашазэ классшэ мэмнан крэстьанствэ дэнэ сойузым ыштэн мэмнан элын буржуазийжым шалатэн, туддэч мландым, заводым, шахтым да молым шупшын налын да шкэнжын вийжэ дэнэ у классдымэ общэствым, тичмаш социалистичэский общэствым ыштэн кэртэш мо?

Мэмнан элыштэ социализмын сэҥымыжэ нэргэн вопросын **пэрвой** могыржо дэнэ кылдалтшэ проблэмэ-шамыч тыгай улыт.

Лэнинизм тидэ проблэмэ-шамычлан положитэльнэ вашмутым пуа. **Лэнин** туныкта: **„тичмаш социалистичэский общэствым ышташлан чыла нэобходимый мэмнан уло".** Тыгэжэ, мэ шкэнан буржуазийым шкэнан вийна дэнэ сэҥэн да социалистичэский общэствым ыштэн кэртына да ыштыман улына. Троцкий, Зиновьйэв, Камэнэв да моло господа-шамыч, варажым фашизмын шпионжо дэн агэнтшэ-шамыч моло эллаштэ капиталистичэский эллаштэ социалистичэский рэвольуцийын прэдваритэльнэ сэҥымашыж дэч посна мэмнан элыштэ социализмым ышташ лиймым отрицатлэныт. Тидэ господа-шамыч, моло эллаштэ „рэвольуцийын сэҥымашышкыжэ" фальшивый ссылкэ дэнэ шкэныштын отступничэствыштым лэвэдын, мэмнан элым мӧҥгэшла, буржуазнэ развитий корныш савырнэшт ыльэ. Лач тидын нэргэн мэмнан партий тидэ господа-шамыч дэнэ споритлэн. Мэмнан эл развитийын умбакыжэ ходшо ончыктыш: партий прав ыльэ, а Троцкий да кампанийжэ прав огытыл ыльэ. Вэт тидэ жапыштэ мэ шкэнан буржуазийым пытарэн шуктэн улына, шкэнан крэстьанствэ дэнэ иза-шольо сотрудничэствым сайэмдэн да моло эллаштэ социалистичэский рэвольуцийын сэҥымашыжэ укэм ончыдэ, тӱҥ шотыштo социалистичэский общэствым ыштэн шуктэн улына.

(Мучаш 3-шо могырыштo).

1937 ий 18 фэвральыштэ Лэнин дэн Сталинын эн лишыл соратникшэ, большэвик партий дэн Совэт государствын чаплэ руководитэльжэ Григорий Константинович Орджоникидзэ йолташ колэн.

Тудын илышыжэ Лэнинский комсомоллан примэр лийын шога.

Сталин дэн Орджоникидзэ йолташмыт Грузий ССР дэлэгацийын Крэмльыштэ лиймыжэ годым. (19 март 1936 ий)

Г. К. ОРДЖОНИКИДЗЭ

(Биографичэский справкэ)

Григорий Константинович Орджоникидзэ (партийный кличкажэ—Сэрго) 1886 ий 28 октьабрьыштэ Западный Грузийыштэ Горэша йалэш шочын. Тудо изиньэкак тулыкэш кодын.

Орджоникидзэ йолташ пэрвой Хорагулийыштэ двухклассный школым тунэм пытарэн, варажым Тбилисийысэ (Тифлис) фэльдшэрский училищыштэ тунэмын лэктын. Сэрго тунэммыжэ годымак школысо социал-дэмократичэский кружокыш пурэн.

Орджоникидзэ 1903 ийыштэ социал-дэмократичэский партийыш пура да нигуш тайнылдэ Лэнин-Сталин вэк, большэвик-шамыч вэк лийэш.

19 ийаш Сэрго рэвольуционный пропагандым ышта, самодэржавий ваштарэш вашак выступатлэн. 1906 ийыштэ партийын пэш кӱлэшан заданьыжым шуктымо годым Сэргом арэстоватлат. Тьурма гыч лэкмэкыжэ тудо Тбилисийыш кайа, тушто Сталин йолташ дэнэ пэрвой кана вашлийэш.

1907 ийыштэ Бакушто паша ыштымыжэ годым Сэрго уэш Сталин йолташ дэнэ вашлийэш. 1907 ийыштак Сэрго Орджоникидзэ йолташым уэш арэстоватлат да судитлат. 1909 ий шошым тудым Сибирьыш ссылкыш колтат. Но кок тылзэ гыч тужэчын лӱддымӧ рэвольуционэр Орджоникидзэ шылын куржэш да Бакушко толэш, тушто тоштo сэмынак подпольышто партийнэ пашам ышташ тӱҥалэш. Варажым партий тудым Ираныш (Пэрсий) колта, туштат Сэрго рэвольуционно кучэдалмаштэ участвоватлаш тӱҥалэш.

Тид дэч вара Сэрго Лэнинын организоваглымэ Лонжьумо (Париж дэнэ) партийнэ школыш тунэмаш кайа. Но Лэнин Орджоникидзэ йолташым тужэчын вашкэ Российыш 1912 ийыштэ Прага олаш лийшэ общэрусский партийный конфэрэнцийлан йамдылалтмашым организоватлаш колта. Конфэрэнций Сэрго йолташым ЦК члэнлан сайла. Российкӧргыштӧ пашам вӱйлатэн шогаш ЦК бӱро ышталтэш, тышкэ Сталин, Орджоникидзэ да Спандарӑна йолташмыт сайлалтыт.

Тудо ийынак Пэтроградыштэ Сэрго йолташым арэстоватлэныт. Ссылкэ

(Мучаш 2-шо могырыштo).

ОРДЖОНИКИДЗЭ ЙОЛТАШЫН ОБРАЗШЭ МОЛОДЬОЖЛАН ПРИМЭР ЛИЙЫН ШОГА

Г. К. ОРДЖОНИКИДЗЭ

(Биографичэский справкэ)

МУЧАШ

гыч куржмылан да большэвистский пашам ыштымылан Сэргом кум ийлан каторгыш колташ судитлат. Тудым Шлиссэльбург крэпостьысо казаматыштэ шынчыктэныт. 1915 ийыштэ тудым Сибирьыш колтат. Орджоникидзэ Иакутск дэч мӱндыр огыл вэрыштэ фэльдшэрлан пашам ышта. Тыштэ пашам ыштымыжэ годым 1917 ий шошым Орджоникидзэ йолташ кугыжан властьым сӱмырымӧ нэргэн куанымашан увэрым налэш. Вара Пэтроградыш кайа да большэвой партийнэ пашам ышташ тӱҥалэш.

Орджоникидзэ Октьабрьский социалистичэский пэрэворотышто активнэ участвоватла. 1918 ийын тӱҥалтышыштыжэ Сэрго Украин районысо чрэзвычайный комиссарлан ышта.

1918 ийыштэ кэнэжым Лэнин дэн Сталин Сэргом Сэвэрный Кавказыш колтат. Туштo тудо 11-шэ Йошкар Армийым организоватла.

Сэрго западный фронтыш 16-шо армийын рэввойэнсовэт члэнжылан назначитлалтэш. Варажым Сталин йолташын прэдложэныжэ почэш тудо Йужный фронтыш назначатлалтэш. Тушто Сэрго сталинский планым шукташ кийан пижэш. Тудо йошкаргэ-шамычын ударнэ группышт дэнэ пырльа Москошко наступатлышэ дэникинэц-кашакым шалатэн пытарэн.

1920 ийыштэ Орджоникидзэ йолташ Кавказ фронтысо рэввойэнсовэтым вуйлата. Йошкаргэ часть-шамыч дэнэ утаралтшэ Азэрбайджаныш тудо пэрвой лэктэш, а 1921 ийыштэ—Грузийыш лэктэш.

Закавказийыштэ Совэт властьым ыштымэкэ Сэрго йолташ 5 ий нойыдэ закавказский большэвик-шамычын организацийыштым вуйлата.

1926 ий нойабрь тылзыштэ ЦК дэн ЦКК обйэдиньонный Плэнум Орджоникидзэ йолташым Цэнтральный Контрольный Комиссий прэдсэдатэльлан сайла. Варажым СССР ЦИК прэзидиум тудым РКИ наркомлан да СССР Совнарком прэдсэдатэльын замэститэльланжэ шогалта.

Лэнин-Сталин партийын ӱшан эргыжэ Орджоникидзэ йолташ партийын чыла тушманжэ - шамыч ваштарэш—троцкист, бухаринэц, буржуазный контррэвольуционный националист кашак ваштарэш нойыдэ кучэдалын. Тудо мэмнан партий дэн мэмнан социалистичэский родинын вийжым лушкыдэмдаш тыршышэ-шамычлан нимогай эрыкым пуэн огыл.

Орджоникидзэ йолташ шуко созывын партий ЦК члэн лийын, а 1930 ий гыч ВКП(б) ЦК Политбӱро члэнлан сайлалтын.

1930 ий нойабрьыштэ Сэрго СССР ВСНХ прэдсэдатэльлан назначитлалтэш, а варажым—Нэлэ Промышлэнность Наркомлан. Тидэ постышто шкэнжын илышын пытартыш жапшэ мартэн пашам чаплын ыштэн. Орджоникидзэ йолташ вич ордэн дэнэ—Лэнин Ордэн дэнэ, Красный Знамэни Ордэн дэнэ, Трудовой Красный Знамэни Ордэн дэнэ Азэрбайджан да Грузийын Ордэнышт дэнэ наградитлалтын.

ФЭЛЬДШЭРСКИЙ ШКОЛЫШТО

Орджоникидзэ йолташ рэвольуционный пашам 15 ийаш улмыж годымак, 1901 ийыштэ тӱҥалын. 1900 ийын пытартышыштыжэ тудо Тбилисский фэльдшэрский школышто тунэмаш тӱҥалэш. Орджоникидзэ йолташ школысо социал-дэмократичэский кружокын ик активнэ участникшэ лийэш.

Орджоникидзэ нэргэн тидэ школын ожнысо учитэль М. Катадзэ тыгэ воза:

„1900 ийыштэ Михайловский больницэ пэлэнсэ Тблисский фэльдшэрский школышко кудыр ӱпан самырык Гриша Орджоникидзэ тунэмаш пурэн. Тудо лудаш пэш йӧратэн да кӱчык жапыштэ школ библиотэкын чыла книгажым лудын пытарэн. Гриша кӱчык жапыштэ школысо молодьожын вожакшэ, забастовкын да выступлэнийын организаторжо лийэш.

Школышто пэш кумдан нэлэгальный литэратур шарла. Мый шкэ кӱпчык йымалнэмат шуко кана прокламацийым мунам. 1905 ийыштэ Орджоникидзэ Тблиссийыштэ митингыштэ выступатлэн. Школым пытарымэк, Сэрго йолташлан вигак подпольно илышышкэ кайаш вэрэштэ“.

ЛЭНИНЫН ЗАДАНЬЫЖЭ ПОЧЭШ

1911 ийыштэ Сэрго Орджоникидзэ Лэнинын заданьыжэ почэш Пражский общэпартийный конфэрэнцийлан йамдылаташ Российский организационный комиссийым организоватла. Орджоникидзэ йолташ Париж гыч Российыш толын, самырык вийжэ дэнэ кугу пашашкэ пижэш. Большэвизмын тӱрлӧ вэрэ шаланымэ вийжым иктыш пога. Тудо сэвэрым, йугым, закавказийым коштын савырна. Кыл кучымашым восстановитла, конфэрэнций эртарашлан йамдылалтмэ пашам саботироватлышэ мэньшэвик-шамыч ваштарэш кучэдалэш. Пэш нэлэ условий ыльэ гынат, Орджоникидзэ Лэнинын заданьыжым чаплын шукта.

1911 ий сэнтьабрь тылзыштэ Орджоникидзэ йолташ вуйлатымэ дэнэ Бакушто да Тбилиссийыштэ Российский организационный комиссийын засэданьышт эртаралтыт.

Орджоникидзэ йолташ вуйлатымэ дэнэ Российский организационный комиссийын большэвистский пашажэ Пражский партийный конфэрэнций погымаш дэнэ кучалтэш. Орджоникидзэ йолташ Пражский конфэрэнцийыштэ Тбилисский большэвистский организаций дэч дэлэгат лийын. Кофэрэнцийын пэрвой засэданьыштыжэ Орджоникидзэ йолташ Российский организационный комиссийын ыштымэ пашажэ нэргэн кугу докладым ыштэн.

Орджоникидзэ йолташ Лэнинын кӱштымыжым чаплын шуктэн шогэн.

Н. БУТЭНКО

Нэлэ Промышлэнность Наркомын замэститэльжэ

СОЦИАЛИСТИЧЭСКИЙ ПРОМЫШЛЭННОСТЬЫН КОМАНДАРМЖЭ

„Мом сэҥэн налмэ гын—сэҥэн налмэ. Тудо мэмнан кидыштэ. Тидым мэ нигэланат она пу... Но тыжак шогалаш огэш лий“.—Тидэ мутышто пӱтыньэк Орджоникидзэ, социалистичэский промышлэнностьысо шуко миллионан армийын бойэцшэ - шамычын йӧратымэ вуйлатышэ, таҥ да туныктышо. Сэҥымаш дэнэ нигунамат шогалман огыл, эрэ ончыко кайман, —нинэ Орджоникидзэ йолташын большэвистский качэствыжэ, тидлан тудо чылам туныктэн шогэн.

Подпольышто илымыжэ жапыштэ тудо эсэр да мэньшэвик-шамыч ваштарэш нойыдэ кучэдалэш. Тудо нунын ваштарэш 1917 ийсэ фэвральский буржуазнэ-дэмократичэский рэвольуций дэч варат кучэдалэш. Граждан сар жапыштэ Сэрго йолташ измэнник дэн прэдатэль-шамычым чаманыдэ каратлэн. Цэнтральный Контрольный Комиссийын прэдсэдатэльжылан пашам ыштымыжэ годым, тудо фашизмын агэнтышкышт савырнышэ партийын тушманжэ — троцкист, зиновйэвэц да пурла оппортунист-шамычым чаманыдэ шалата.

Сталинский пӓтилэткэшамычын ийлаштыжэ партий Орджоникидзэ йолташлан социалистичэский строитэльствын рэшайущий участкыжым довэрӓтла. Орджоникидзэ йолташын Калык Озанлык Высший Совэт прэдсэдатэльлан, варажым Нэлэ Промышлэнность Калык комиссарлан пашам ыштымаштыжэ кугу энэргий, нойыдымаш да принципиальностьшо пройавитлалтэш.

Сэҥымаш шкэ огэш тол. Тудым кучэдалын налман. Тидым Орджоникидзэ йолташ сай умлэн, тидлан промышлэнностьысо пашазэ-шамычым туныктэн. Тудо партийын тушманышт ваштарэш кучэдалаш ӱжын да шкэжат социалистичэский индустриализацийын сталинский план тэмымашым кӱрлаш тыршышэ-шамыч ваштарэш кучэдалын да шалатэн шогэн. Сэрго йолташ промышлэнность пашазэ-шамычым партийым йӧраташ, лэнинско - сталинский знамьын ӱшан солдатшэ лийаш туныктэн.

Сэрго йолташ пашам эрэак отличнэ ышташ ӱжын. Тудо шкэжат гэроичэски, самсотвэржэннэ паша ыштымашын образэцшэ лийын. Тудо промышлэнность пашазэ-шамыч дэк обращэньыштышт шкэныштын выступлэнийыштыжэ ойлэн:

„...Млэнна шкэнан гай пашазэ-шамыч дэнэ, шкэнан гай завод-шамыч дэнэ тӧрланашна кӱлэш...

...Шагал аварий да йӧршын аварий дэч посна пашам ышташ ок лий мо? Вэт мэмнан партий вэликий Лэнин организоватлымэ жап гычак аварий дэч посна пашам ышта. (Вийан сово кырымаш).

Лэнин партийым организоватлэн, кызыт тидэ лэнинский партий Лэнинын учэникшэ вэликий Сталин вуйлатымэ дэнэ аварий дэч посна пашам ышта. (Вийан сово кырымаш).

Сэрго заводлашкэ, шахтышкэ, элэктростанцийлашкэ толмыж годым эн ончычак цэхлашкэ, пашазэ-шамычын пӧртлашкэ кайэн, пашазэ, инжэнэр, пашазэ-шамычын ватышт дэнэ мутланэн. Тудо прэдприйатийын илышыжэ, бытшэ дэнэ, эн ончыч айдэмэ дэнэ интэрэсоватлэн.

Тудо ончыл пашазэ, инжэнэр, хозайстьэнник-шамычын фамилийыштым шӱдӧ дэнэ шарнэн, да эртак нунын паша ыштымышт дэнэ интэрэсоватлэн.

Сэрго йолташ болтун, йогo, нэдисциплинированый йэн-шамычым чытэн кэртын огыл. Орджоникидзэ йолташ ойлэн: „Дисциплиным пудыртышо-шамычым мэ нэлэ промышлэнность пашазэ-шамыч радам гыч ӱштыл лукшаш улына...

Орджоникидзэ йолташ Стаханов йолташын чаплэ тӱҥалтышыжым пэш чот аклэн. Стахановский движэньым бӱрократ, болтун да тушман-шамыч дэч аралэн шогэн. Стахановэц-шамычлан мэшайышэ-шамычым чаманыдэ разоблачитлэн.

Нэлэ индустрий—социалистичэский озанлык нэгызын нэгызшэ. Садлан,— манын Сэрго,—мэмнан Йошкар Армийлан, Йошкар Войэнэ-Тэҥыз Флотлан, колхозлан, совхозлан, транспортлан, куштылго да пищэвой промышлэнностьлан пэрвоклассный машиным пушаш вэрч пашам отличнэ ыштышаш улына.

Фашист да нунын тарлалтшэ агэнтышт — троцкистско-бухаринский шпион да дивэрсант кашак социализм элын кушмыж дэнэ кэлшэн да шыпланэн огытыл. Нуно шкэныштын шакшэ пашаштым ыштылыныт. Партий тушман кашакым шалатэн. Н. И Йэжов йолташ вуйлатымэ дэнэ наркомвнудэлэц-шамыч мэмнан элым тушман кашак дэч эрыктат.

Мэмнан эл кугу да вийан, 170 миллионан совэт калык партий вуйлатымэ почэш, Сталинский Конституций знамьэ дэнэ ончыко коммунизмыш кайа.

ИВАНОВ йолташын письмажэ да СТАЛИН йолташын вашмутшо

МУЧАШ

Мэмнан элыштэ социализмын сэӈымыжэ нэргэн вопросын **пэрвой** могыржо дэнэ паша тыгэ шога.

Мый шонэм, Иванов йолташ, Урожэнко дэн Казэлков йолташ-шамыч дэнэ Тэндан спорда вопросын тидэ могырышкыжо ок тӱкнӧ.

Мэмнан элыштэ социализмын сэӈымашыжэ нэргэн вопросын **кокымшо** могыржо мэмнан элын моло эл-шамыч дэнэ, к а п и т а л и с т и ч э с к и й эл-шамыч дэнэ взаимоотношэньэ проблэмыжым, мэмнан элысэ пашазэ классын моло элласэ буржуазий дэнэ взаимоотношэньэ проблэмыжым ӧндалэш. Тидэ—**внэшньэ**, **мэждународно** отношэньын областьшэ. Йырыштыжэ пэш шуко вийан капиталистичэский эл-шамыч улман ик элын сэӈышэ социализмжэ войэннэ вторжэньэ (интэрвэнций) шучкылык дэч да, тыгэжэ, мэмнан элыштэ капитализмым пӧртылташ тӧчымаш дэч ситышын гарантированнэ у л м ы л а н шкэнжым шотлэн кэртэш мо? Мэмнан пашазэ класс да мэмнан крэстьанствэ, шкэ буржуазийжым сэӈымышт сэмынак, моло эллаcэ буржуазийым шкэныштын вийышт дэнэ, капиталистичэский элласэ пашазэ классын сэрйозно полшымыжо дэч посна сэӈэн кэртыт мо? Вэс сэмын манаш гын: социализмын сэӈымашыжэ ик элыштэ гына, а капиталистичэский окружэньэ умбакыжат сущэствоватла,—тыгай условийыштэ мэмнан элыштэ социализмын сэӈымашыжым йӧршэшлан, вэс сэмынжэ войэннэ нападэньын да капитализмым уэш пӧртылташ тыршымын шучкылыкшо дэч эрыканлан шотлаш лийэш мо?

Мэмнан элыштэ социализмын сэӈымашыжэ нэргэн вопросын **кокымшо** могыржо дэнэ кылдалтшэ проблэмэ-шамыч тыгай улыт.

Лэнинизм тидэ проблэмылан отрицатэльнэ вашмутым пуа. Лэнинизм туныкта: „Буржуазнэ отношэньын рэставрацийжэ дэч тичмаш гарантий-шотышто социализмын йӧршэш сэӈымашыжэ мэждународно масштабыштэ гына лийын кэртэш" (ВКП(б) XIV конфэрэнцийын палэ рэзольуцийжым ончо). Тидэ тэвэ мо лийэш: тӱньамбал пролэтариатын сэрйозный полышыжо—тугай вий, кудын дэч посна ик элыштэ социализмын йӧршэш сэӈымаш задачэ рэшитлалт ок кэрт. Тидэ, конэчнэ, мэ, ӧрдыж гыч полышым вучэн, кидым ваш пыштэн, шинчыман, манмэ ок лий. Мӧӈгэшла, мэждународно пролэтариат могырым полыш мэмнан элын оборонын вийаӈмыжэ шотышто, Йошкар Армий дэн Йошкар Флотын вийаӈмыжэ шотышто, войэннэ нападэньэ дэн буржуазнэ отношэньым уэш пӧртылташ тыршымаш ваштарэш кучэдалмашкэ пӱтынь элым мобилизоватлымэ шотышто мэмнан паша дэнэ ушалтман.

Тидэ шотышто **Лэнин** тэвэ мом ойла:

„Мэ государствыштэ вэлэ огыл, но государствэ-шамыч систэмыштат илэна, да совэт рэспубликын импэриалистичэский государствэ-шамыч дэнэ кужу жап лиймаш мыслимэ огыл. Пытартышлан йа иктыжэ, йа вэсыжэ сэӈа. А тидэ мучаш шумэшкэ, совэт рэспублик дэн буржуазнэ государствэ-шамыч коклаштэ йатыр эн шучко столкновэньэ нэизбэжнэ. Тидэ тэвэ мо лийэш: господствуйущий класс, пролэтариат, господствоватлынэжэ да госпоствоватлаш тӱӈалэш гын, тудо шкэнжым войэннэ организацийжэ дэнат тидым д о к а з а т л ы м а н" (т. XXIV, стр. 122).

Умбакыжым:

„Мэ мэмнан дэк нэнавистьым виш ончыктышо йэӈ, класс, правитэльствэ-шамыч дэнэ окружитлалтын улына. Шарнаш кӱлэш, кэч могай нашэствий дэчат мэ эрэ шӱртӧ мучаштэ улына" (т. XXVII, стр. 117).

Пӱсын да пэӈгыдын, но чэстнэ да правдивэ, чийалтыдэ, **Лэнинын** ойлэн моштымыжо сэмын, каласалтын.

Тидэ прэдпосылкэ-шамыч нэгызэш Сталинын „Вопросы Ленинизмаштэ" каласалтын ыльэ.

„Социализмын йӧршэш сэӈымашыжэ—интэрвэнций, а тыгэжэ, рэставраций попыткэ дэчат тичмаш гарантий улэш, вэт рэстарвацийын иктаж мыньар сэрйозный попыткыжэ мэждународно капиталын ӧрдыж гыч сэрйозный поддэржкыжэ годым гына лийын кэртэш. Сандэнэ мэмнан рэвольуцийым чыла элласэ пашазэ-шамыч могырым поддэржкэ, а тиддэч утларакшым нинэ пашазэ-шамычын кэч ик мыньар элыштэ сэӈымышт—пэрвой сэӈышэ элын интэрвэнций дэн рэставраций попыткэ дэч тичмаш гарантийжылан кӱлэш условий, социализмын йӧршэш сэӈымашыжлан кӱлэш условий" „(Вопросы Ленинизма", 1937 ий, 134 стр.).

Капиталистичэский окружэньэ фактыш шинчам пэтыраш да мэмнан тушман-шамыч, мутлан, фашист-шамыч случай годым СССР ӱмбак войэннэ нападэньым ышташ тӧчэн огыт ончо, манын шонаш чынжым вошт ылтыш да глупо лийэш ыльэ. Тыгэ сокыр бахвал-шамыч альэ калыкым малташ шонышо шолып тушман-шамыч гына шонэн кэртыт. Войэннэ интэрвэнцийыштэ пэш изи сэӈымаш случайыштат интэрвэнт-шамыч сэӈэн налмэ районлаштышт совэтский стройым шалаташ да буржуазнэ стройым пӧртылташ тӧчэн ончат манмым отрицатлаш тид дэч изирак огыл вошт ылтыш лийэш ыльэ. Дэникин дэн Колчак сэӈэн налмэ районлаштышт буржуазнэ стройым пӧртылтэн огытыл ыльэ мо? Капиталистичэский окружэньэ улмо годым войэннэ интэрвэнций шучкылыкым да рэставраций попыткым отрицатлэн головотьап-шамыч альэ шкэныштын враждэбностьыштым бахвальствэ дэнэ лэвэдаш шонышо да калыкым дэмобилизоватлаш тыршышэ шолып тушман-шамыч гына кэртыт. Но элын шкэ йыржэ капиталистичэский окружэньэ уло гын да тудо интэрвэнций дэн рэставраций шучкылык дэч тичмашын гарантированнэ огыл гын, тидэ ик элыштэ социализмын сэӈымашыжым йӧршэшлан шотлаш лийэш мо? Раш, ок лий.

Ик элыштэ социализмын сэӈымыжэ нэргэн вопрос дэнэ паша тыгэ шога.

Тыгэ лэктэш: тидэ вопросышто кок тӱрлӧ проблэмэ уло: а) мэмнан элын **внутрэннэ** отношэньэ проблэмыжэ, вэс сэмынжэ шкэ буржуазийым сэӈымэ да тичмаш социализмым ыштэн шуктымо проблэмэ да б) мэмнан элын **внэшнэ** отношэньэ проблэмыжэ, вэс сэмынжэ мэмнан элын войэннэ интэрвэнций дэн рэставраций шучкылык дэч тичмашын обэспэчитлымэ проблэмэ. **Пэрвой** проблэмым мэ ужэ разрэшитлэн улына, вэт мэмнан буржуазий, пытаралтын да социализм тӱӈ шотышто ужэ ыштэн шукталтын. Тидэ мэмнан дэнэ социализмын сэӈымашыжэ, альэ точныйынракшэ, ик элыштэ социалистичэский строитэльствын сэӈымашыжэ маналтэш.

Мэмнан эл островышто лийэш ыльэ гын да тудын йыр пэш шуко вэс капиталистичэский эл-шамыч огыт лий ыльэ гын, тидэ сэӈымаш—йӧршэшлык, манын мэ каласэн кэртына ыльэ. Но вэт мэ островышто огыл. а йатыр ужашыжэ, интэрвэнций дэн рэставраций шучкылыкым ыштэн, социализм эл дэк тушманын относитлыман „государствэ-шамыч систэмыштэ" илэна, то мэ мэмнан элыштэ социализмын сэӈымашыжэ альэ йӧршэшлык огыл, манын виш да чэстнын ойлэна. Тыжэч лэктэш: кокымшо проблэмым альэ разрэшитлымэ огыл да тудым альэ разрэшитлаш вэрэштэш. Тиддэчат утларак: пэрвой проблэмым разрэшитлымэ порьадкэ дэнак, вэс сэмынжэ мэмнан элын шкэнжын вийжэ дэнэ гына **кокымшо** проблэмым разрэшитлаш ок лий. Кокымшо п р о б л э м ы м мэждународно пролэтариатын сэрйозный вийжым пӱтынь мэмнан совэт калыкын адакат утларак сэрйозный вийжэ дэнэ ушымо порьадкэ дэнэ гына разрэшитлаш лийэш. СССР пашазэ классын буржуазнэ элласэ пашазэ класс дэнэ интэрнациональнэ пролэтарский кылжым вийаӈдаш да пэӈгыдэмдаш кӱлэш; мэмнан эл ӱмбак войэннэ нападэньэ годымлан мэмнан элысэ пашазэ класслан буржуазнэ элласэ пашазэ классын политичэский полышыжым организоватлаш, тидын сэмынак буржуазнэ элласэ пашазэ класслан мэмнан элысэ пашазэ классын кэч могай полышыжым организоватлаш кӱлэш; мэмнан Й о ш к а р Армийым, Йошкар Флотым, Йошкар Авиацийым, осоавиахимым уло вий дэнэ вийаӈдаш да пэӈгыдэмдаш кӱлэш. Нимогай „случайность" да мэмнан внэшнэ тушман-шамычын нимогай фокусышт мэмнам йамдылалтын шудымашэш авырэн ынжэ кэрт манын, войэннэ нападэньэ шучкылык ончылно пӱтынь мэмнан калыкым мобилизационно йамдылык состойаньыштэ кучаш кӱлэш...

Тэндан письма гыч коййэш: Урожэнко йолташ вэс, йӧршэш огыл лэнинский взглыадым куча. Тудо тыгэ ойла, улмаш: „мэмнан социализмын йӧршэш сэӈымашыжэ уло да интэрвэнций дэн капитализм рэставраций дэч тичмаш гарантий уло. Сомнэний лийын ок кэрт: Урожэнко йолташ вожгычак п р а в огыл. Урожэнко йолташын тыгай утвэрждэньыжэ окружайушо дэйствитэльностьым умлыдымо дэнэ да лэнинизмын элэмэнтарнэ положэньыжым шинчыдымэ дэнэ, альэ зазнаватлышэ самырык чиновникын пустопорожний хвастовствожо дэнэ гына умылтаралт кэртэш. Чынак мэмнан „интэрвэнций дэн капитализм рэставраций дэч тичмаш гарантий уло" гын, мланна тиддэч вара вийан Йошкар Армий, Йошкар Флот, Йошкар Авиаций, вийан осоавиахим, и н т э р н а ц и о н а л ь н э пролэтарский кылым вийаӈдымаш дэн пэӈгыдэмдымаш кӱлэш мо? Йошкар Армийым вийаӈдашлан кайшэ миллиард-шамыч оксам вэс кӱлэшлыкыш к о л т а ш, а Йошкар Армийым минимум мартэ кӱчыкэмдаш, альэ дажэ йӧршэш распӱститлаш сайрак ок лий мо? Урожэнко йолташ гай йэӈ-шамыч, нуно субйэктивнэ д а ж э мэмнан пашалан прэданнэ улыт гынат, обйэктивнэ мэмнан пашалан лӱдыкшӧ улыт, вэт нуно шкэныштын хвастовствышт дэнэ вольно альэ нэвольно (тидэ садэ иктак!). Мэмнан калыкым малтат, пашазэ дэн крэсаньык-шамычым дэмобилизоватлат да мэждународно осложнэньэ случайыштэ мэмнам расплохэш авыраш тушман-шамычлан полшат.

Тэндам, Иванов йолташ, „пропагандистский паша гыч кораӈдэныт да комсомолышто шогымо нэргэн вопросым шындэныт" улмаш, Тланда тидын дэч лӱдмӧ ок кӱл. ВЛКСМ Обком гыч йэӈ-шамыч чэховский унтэр-офицэр Пришибэйэв гай чынак лийнэшт гын, нуно тидын дэнэ проигратлат, маңын ӱшанаш лийэш. Мэмнан элыштэ пришибэйэв-шамычым огыт йӧратэ.

Ындэ Тэ судитлэн кэртыда, „Вопросы Ленинизма" книга гыч ик элыштэ социализмын сэӈымыжэ нэргэн вопрос шотышто палэ вэржэ тоштэмын мо. Мый шкэат, тудо тоштэмжэ манын, капиталистичэский окружэньэ гай, войэннэ нападэньэ шучкылык гай, капитализм рэставраций шучкылык да моло гай нэприйатнэ вэщь-шамыч тӱньаштэ ончыко ынышт лий манын пэш шонэм. Но, сожалэнийлан, тидэ нэприйатнэ вэщь-шамыч альат илат.

И. СТАЛИН.

1938 ий 12 фэвраль.

ВЦИК-ын XVI СОЗЫВАН IV-шэ СЭССИЙЖЭ ПЭТЫРНЫШ

16 фэвраль эрдэнэ **М. И. Калинин** йолташын прэдсэдатэльствоватлымэ дэнэ XVI Созыв Всэроссийский Цэнтральный Исполнитэльнэ Комитэт IV Сэссийын заключитэльнэ засэданьыжэ лийын.

Н. А. Булганин йолташын докладшэ почэш прэньыштэ ВЦСПС сэкрэтарь **С. Л. Брэгман** й о л т а ш, ВЦИК-ын Краснодарский крайысэ оргкомитэт прэдсэдатэльжэ **И. С. Богданов**, Горьковский облисполком прэдсэдатэль **А. Н. Буров** йолташ, ВЦИК прэзидиум члэн **В. А. Артьухина** йолташ, Мордва АССР ЦИК прэдсэдатэль **М. А. Чумбулатов** йолташ, комвуз студэнтка **А. Я. Чужинова** йолташ, молат РСФСР СНК прэдсэдатэльын замэститэльжэ **С. Б. Зодиончэнко** йолташ выступатлэвыт.

Выступатлышэ-ш а м ы ч чыланат Сэссийдан утвэрдитлаш пумо РСФСР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн Положэньэ проэктым йэдинодушно одобрьатлат.

Зодиончэнко йолташын ойлымэкыжэ прэньэ чаралтэш.

Прэньыштэ ойлышо Зодиончэнко йолташын проэктыш ыштымэ тӧрлатымашыжым Сэссий приниматла. Положэньэ проэкт голосованьыш шындалтэш да йэдиногласнэ утвэрждайалтэш.

Российский Совэтский Фэдэративный Социалистичэский Рэспубликын избиратэльнэ законжым приниматлымэ дэнэ Сэссийын ончышаш паша радам пыта. П р э д сэдатэльствоватлышэ **М. И. Калинин** йолташ Всэроссийский Цэнтральный Исполнитэльный Комитэтын IV Сэссийжым пэтырымылан увэртара.

ЙОШКАР АРМИЙ ДЭН ВОЙЭННЭ-ТЭҤЫЗ ФЛОТЫН 20-шо ИДАЛЫКШЭ ВАШЭШ

Пайрэмлан йамдылалтыт

Шэрнур кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч Йошкар Армийын йубилэйный пайрэмжым вашлийаш йамдылалтыт.

Кызыт ПВХО значоклан 60 йэҥ, ГСО-лан 64 йэҥ да „Ворошиловский стрелок" значоклан 24 йэҥ нормым сдатлэныт.

23 фэвраль кэчын Йошкар Армий нэргэн доклад лийэш. Тудын дэч вара спэктакль шындалтэш да концэртончыкталтэш.

Иванов И. П.

* * *

Морко пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч РККА да Войэннэ-Тэҥыз Флотын 20 ий тэммэ пайрэмжым вашлийашлан вийан йамдылалтыт.

Тунэмшэ-шамыч оборонный значок-шамычлан нормым сдатлат. Физкульур дэн осоавиахим пашам вийаҥдымэ.

Хор кружок кугу концэртым йамдыла.

Э. Маликов.
Э. Синичкин.

* * *

Арбан пэлэ кыдалаш школ (Йошкар-Ола район) Йошкар Армийын 20 ий тэммэ кэчыжлан йамдылалтэш. Тунэмшэ-шамыч „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлаш трэнироватлат.

И. Алэкс.

* * *

Кузнэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч (Йошкар-Ола район) Йошкар Армий дэн Войэннэ-Тэҥыз Флотын йубилэйжэ вашэш Совэт Ушэм маршал-шамычын илышытым тунэмыт Фурмановын возымо „Чапаев", „Красный десант" книгажым лудыт, каныш кэчэ годым „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлат.

Литвин И.

* * *

„Пэрвой март" колхоз члэн (Шэрнур район) **Смородинов Григорий** йолташ Йошкар Армий кэчылан ПВХО, ГСО, ВС оборонo значок-шамычлан нормым сдатлэн. Кызыт Смородинов йолташ ГТО значоклан нормым сдатлаш йамдылалтэш.

Антропов.

* * *

Тошто Торйал кыдалаш школышто (Торйал район) тунэмшэ-шамыч ПВХО кружокым почыч. Тушко чылажэ 30 тунэмшэ возалтын. Кызыт кружок члэн-шамыч Йошкар Армий дэн Войэннэ-Тэҥыз Флот кэчылан ПВХО дэнэ нормым сдатлаш йамдылалтыт.

А. Рэчкин.

ТУНЭМ ЛЭКТЫЧ

14 фэвральыштэ Йошкар-Ола войэнный учэбный пунктын пэрвой сборжо гыч 1917-18 ийлаштэ шочшо допризывник-шамыч тунэм лэктыч. Нунын кокла гыч Тукманов (рэспублик финансэ отдэл), Галашов (район финансэ отдэл), Титов (пэкарнэ), молат чыла прэдмэт дэнат зачотым отлично сдатлышт.

Допризывник-шамыч кокла гыч чылажэ 29 йэҥ „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлэн Тидэ сборышто тунэм лэкшэ-шамыч чыланат ПВХО дэн ГСО значоклан нормым сдатлэныт.

Тунэммэ жап коклаштэ ик кана йэчэ поход да йэчэ дэнэ сорэвнованьэ эртаралтын. Йэчэ дэнэ сорэвноватлымаштэ пэрвой вэрыш М. Смирнов йолташ „(Рвэзэ Коммунист" р-дакций) лэктын.

М.

ПАШАМ ОК ЫШТЭ

Шукэртэ огыл „Чашкэр" колхозышто (Кужэҥэр район) осоавиахим организацийым организоватлышт. Тидэ организаций вуйлаташ Махматовым шогалтымэ ыльэ. Но Махматов осоавиахим организацийын пашажым сайэмдаш ок тыршэ. Осоавиахим члэн-шамыч коклаштэ нимогай пашам ок ыштэ.

Кужэҥэр районысо осоавиахим организацийат осоавиахим пашам сайэмдаш ок полшо.

Мокэйэв.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

Папанинэц-шамыч кораблым ужыт

15 фэвральыштэ „Мурман" борт гыч ТАСС-ын спэцкоржо радио дэнэ тыгэ увэртарэн:

14 фэвральыштэ „Мурман" бортышто кэчывал оживльонно эртэн. Йўдым корабль кугун пудыргылшан ийыш пурэн. Тылэч вара сплошной ийыш пурэнна да волгыжмым вучаш шогалынна, кэчывал кэчэ шумэк, льотно групло аэродромлан кэлшышэ ийым кычалаш кайэн. Тугэ гынат, ий кугу огытыл да тудыжат коштыт. Аэродромлан кэлшышэ ийым муын кэртмэ огыл. Аэродромым вўд ўмбалан ышташ рэшитлышна. „Мурман" шкэ корпусшо дэнэ ийым торэн.

Мардэж изишак шыплаңымэк, льотчик-шамыч тунамак палубышто самольотым погаш тўҥалыныт. Кызыт самольотым погымо да пробым ыштэн ончымо. Жап шуко лиймылан кöра чонгэштымашым отложитлымэ.

Кэчын лапка лучшо кэчэ мучко горизонтышто раш койшо Грэнландийын сэржым волгалтарэн.

Папанин ындэ пэлэ кольца дэнэ авыралтын. „Мурман", „Таймыр" да „Мурманец" радист-шамыч Крэнкэль дэнэ мутланат. Мэнан штурманна-шамыч марсыш чэрэт дэнэ кўзат да ий пространствыш ончылтыт. Шуко ий коклаштэ папанинэц-шамычын кугуак огыл палаткыштым ужаш йöсö. Тачэ Остальцэв „Мурман" капитан Котцэвлан радио дэнэ увэртарэн: папанинэц-шамыч кораблым раш ужыт.

Совэт калык вниманьэ дэнэ авыралтшэ да Сталин йолташын тыршымаш дэнэ окружитлалтшэ папанинэц-шамыч вашкэ ий ўмбач налалтыт да родинаш кондалтыт. Тушто нуным шочшыхт, другышт да 170 миллионан пўтынь совэт калык чытэн кэртдэ вучат.

Рэспублик пропагандист школ почылтын

ВЛКСМ Обком бўрон пунчалжэ почэш Йошкар-Олаш эрэак пашам ыштэн шогышо комсомольский пропагандист школым почмо. Школышто тунэммэ срок 4 тылзэ.

Тидэ школ 13 фэвральыштэ пашам ышташ тўҥалын. Тушто чылажэ 27 комсомолэц, активист-шамыч тунэмыт. Ты шот гыч 20 йэҥжэ марий.

Пропагандист - шамычым туныктымо школ колхозласэ комсомол организаций-шамычлан пропагандист дэн агитатор-шамычым йамдылаш. Тидэ школыш кажнэ районлан ончыл комсомолэц-шамычым тунэмаш колташ тыршыман. Тугэ гынат, **Оршанкэ, Ронго да Йурин** район-шамыч тунэмаш ик йэҥымат колтэн огытыл. Нинэ районшамыч, очиний, колхозласэ молодьожь коклаштэ пашам ышташ пропагандист дэн агитатор-шамычым йамдылаш да нунын шинчымашыштым нöлташ огыт тыршэ.

Марий АССР-ын сай конькобэжэцшэ-шамыч **Казаринов** йолташ (пурлаштэ), тудо вэсэойузный колхозный спартакиадыштэ 2-шо вэрыш лэктын. Шолаштэ **Мокэйэв** йолташ.

Фото—Овечкинын.

Вэсэойузный колхозный спартакиадыштэ Марий АССР командэ пэрвой кэчыштэ кумышо вэрыш лэктын

Вэсэойузный колхозный спартакиадыштэ 40 командэ, 400 физкультурник участвоватла. Йэчэ дэнэ пэрвой кэчыштэ 10 киломэтрыш сорэвноватлэн каймаштэ 120 участник кокла гыч Марий АССР прэдставитэль **Васильйэв** 3-шо вэрыш, **Силов** 6-шо вэрыш лэктыныт.

Ўдрамаш-шамыч 3 киломэтрыш сорэвноватлымаштэ 80 участник кокла гыч **Кондратьэва** 6-шо вэрым налын.

Коньки дэнэ 500 мэтран дистанцийыш сорэвноватлымаштэ Марий АССР прэдставитэль **Казаринов** 2-шо вэрыш лэктын.

Пэрвой кэчэ сорэвноватлымашым итоглымэк, пэрвой вэрыш Лэнинград, кокымшо вэрыш Карэль АССР да кумышо вэрыш Марий АССР командэ лэктыныт. Карэлий Марий АССР командэ дэч кум очколан ончылно кайа.

Иваков,
Марий АССР командын прэдставитэльжэ.

Оршанкэ районысо физкультурный спартакиадэ

ВЛКСМ Оршанкэ райком дэн физкультур Совэт шукэртэ огыл районысо лыжный спартакиадым эртарышт.

Йэчэ дэнэ 20 километр кужытым каймаштэ пэрвой вэрым Туршо пэлэ кыдалаш школышто туныктышо Плотников йолташ налын. Тудо тидэ расстойаным 1 часат 36 минут коштын, кокымшо вэрым Оршанкэ кыдалаш школышто тунэмшэ Крупин А. налын (1 час 40 минут), кумышым Сталин лўм колхозын члэнжэ Иванов налын—1 часат 50 минут жап коштын. Ўдрамаш кокла гыч 5 километрым каймаштэ пэрвой вэрым Туршо пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ Бородина налын. Тудын коштмо жапшэ—33 минут да 2 сэкунд.

Гэрасимов Саньу.
Волков И.

Йошкар-Ола—Йурино—Йошкар-Ола йэчэ поход

14 фэвральыштэ Йошкар-Ола Фэльдшэрско-акушэрский школышто тунэмшэлыжник-шамыч — чылажэ 8 йэҥ Йошкар-Ола—Йурино—Йошкар-Ола йэчэ походыш лэктын кайышт.

Походын задачыжэ—Йурин мэдэцин школ дэнэ соцсорэвнованьэ договорым ыштымаш.

С. Таныгин.

Мэмнан критик почэш

1937 ий 12-шо нойабрыштэ лэкшэ 83 номыран „Рвэзэ Коммунист" газэтэш „Домрачэвым йалкор поктымыжлан мут кучаш шогалтыман"—манын Кузнэцов йункорын статьажэ пэчаталтын ыльэ.

ВКП(б) У-Торйал райком тидэ статьам тэргэн налын, тыгэ увэртара: У-Торйал пэдучилищын дирэкторжо Домрачэвым контррэволюционный паша ыштымыжлан паша гыч корандымэ да партий радам гыч лукмо.

УВЭРТЫМАШ

Тачэ 5 час кастэнэ Лэсотэхничэский институтын актовый залэшыжэ оласэ молодьожын граждан сарыштэ участник-шамыч дэнэ вашлиймаш эртаралтэш. Вашлиймаш дэч вара самодэйатэльный художэствэнный вэчэр эртаралтэш.

Пураш чылалан лийэш. **ВЛКСМ ГОРКОМ.**

Врид. отв. редактора—И. М. МУЗУРОВ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—117. Тираж 3000 экз. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун".